צרות פון קינדער

א שפאנענדער ראמאן פון אידישען לעבען אין פוילען

פון מ. ווארשאווער

(פארזעצונג)

— איך קען אייך נישט. ווער זייט איהר?

פרוי מאריא קארטשעט זיך איין. וואלט זי היינט אויך אזוי געקאנט זא־גען? וואלט זי היינט אויך באגאנגען אזא מערדעריי?

זי איילט זיך און דאך, דאכט זיך, איילט זי זיך נישט. די מחשבות צושפא־רען דעם קאפ. נעכטען האט זי געזעהן דעם טאטען. שוין עטליכע יאהר, ווי זי האט דעם טאטען נישט געזעהן. ווי אלט ער איז געווארען, ווי ארים ער זעהט אויס!

זי האט נעכטען געוואלט פאלען צו די פיס פון דעם דאזיגען ארימען איד און קושען דעם שטויב פון זיינע פיס.

— טאטע! — האט זי גערופען.

אבער ער איז אנטלאפען. אזוי ווי פון א מגפה, אזוי ווי פון א פעסט. פונקט אזוי, ווי זי איז אנטלאפען פון איהם, אפגעגעבענע זאכען.

אויף דער מוטער'ס קבר געהט זי כמעט אלע זונטאג. איינע אליין געהט זי, אהן דעם מאנ'ס וויסען. זי בעט איבער די טויטע מאמע. א גאנץ לעבען וואלט זי אוועקגעשענקט, זי זאל איצט קאנען קושען יענע הענט, וואס האבען זיך אזוי רחמי'דיג געבעטען:

— טאכטער, האב רחמנות אויף מיי־נע אלטע יאהרען.

איצט רופט זי די שוועסטער, אנקע. איצט מוז זי אהין געהן אין יענעם הויז אריין, פון וואנען זי איז אנטלאפען. אנקע איז קראנק. דער טאטע איז נישטא. קיינער נישטא. אנקע האט נישט קיין מאמע און נישט קיין שוועסטער. איינע אליין ליגט זי דארט, איינע אליין.

זי, מאריא, ווייסט אלץ, וואס עס טוט זיך אין איהר טאטענ'ס הויז. איינ־מאל אין דער וואך קומט צו איהר אנקע. קיינער ווייסט נישט דערפון. דער טאטע וואלט עס נישט איבערגעלעבט. דער־צעהלט אנקע פון דער שטיעף־מאמע און פון דער שטיעף־מאמעס טאכטער. א תל געווארען פון ר' איטשע בורשטינ'ס הויז. א תל. א תל. און ווער איז שולדיג? ווער איז שולדיג?

דאס דיענסט־מיידעל העלפט איהר אנטאן זיך. אבער די פאני איז היינט עפעס אזוי שרעקליך נערוועז. באלד אין דער פריה האט די פאני שוין געשריען אויף איהר. איצט ווארפט זי איהר צו־ריק די קליידער. דאס טויג נישט און יענע טויג נישט. וואסער זשע דען קלייד וויל זי?

ענדליך האט זיך די אדוואקאטאווע סלופסקא אנגעטאן. מיט א פוילען קאפ מחשבות, א ציטערדיגע, איינגאנצען אין אנגסטען איז זי צוגעפארען צו יענער הויז אין דער געגענט פון גזשיבאוו. וואו זי איז געבוירען און ערצויגען געווארען.

עס קען זיין, אז דער פרוי מאריא'ן האט זיך גערדאכט, נאר ווען זי איז אויס־געשטיגען פון דער דראזשקע ביים טויער, האט עפעס א אידינע א קוק געטאן אויף איהר. און באלד האט נאך א אידינע גע־ווארפען אן אויג, און עפעס א איד איז אונטערגעקומען, און א אינגעל האט זיך אויעקגעשטעלט גאפען.

זאל מען זי האבען דערקענט? וואוי־נען נאך דא אלץ די זעלבע מענשען, וואס אמאל?

זי האט אראפגעלאזט דעם קאפ, אזוי ווי איינע, וואס געהט צום משפט, און איז געשווינד אריין אין טויער.

אט זענען די שטיגען. פון דאנען איז זי אמאל נאך האלבער נאכט איילענדיג אראפגעלאפען און געוואוסט, אז זי וועט שוין דא קיינמאל נישט צוריקקומען.

איצט געהט זי ווידער אויף די דא־זיגע שטיגען. איצט געהט זי פאמעליך, כאטש זי דארף זיך איילען.

ווייל א געפיהל האט מאריא, אז די שטיגען ברענען איהרע טריט, אז יעדע איינציגע שטיג שרייט:

— אראפ פון דאנען! אראפ פון דאנען!

מאריא געהט, און עס דאכט זיך איהר, אז אימיצער שטופט זי צוריק, אימיצער לאזט זי נישט צוקומען צו דער טיר.

אבער זי מוז ארויפגעהן. זי זאל ווי־סען, מען זאל זי אפילו אראפווארפען פון דאנען, מוז זי ארויפגעהן.

זי קוקט אויף די שילדלאך פון די טירען. אלץ די אלטע נעמען פון אמאל.

די אלע מענשען וואוינען נאך דא. זיי האבען זיך נישט ארויסגעצויגען. בלויז זי איז פון דאנען אנטלאפען.

זי שטעהט ביי דער טיר. שטיל, פארמאכט. אינוועניג זענען די שטיבען, איהרע שטיבען. דא האט זי גע'חלומ'ט פון וויטאלד סלופסקי. די דאזיגע טיר האט זיך אמאל פארמאכט פאר איהר אויף איי־ביג.

ווי אזוי געהט מען דא צוריק אריין? די האנט, וואס ציהט זיך אויס צום גלעק־קעל, איז, דאכט זיך, איינגאנצען נגלעמט.

איין קלונג, נישט מעהר. די האנט קאן נישט מעהר קוועטשען דאס גלעקעל. דאס הארץ, האכט זיך, שטעהט. דאס פנים גליהט, טריט, מען געהט.

פרוי מאריא לאזט אויפקניי אראפ דאס פנים. די טיר עפענט זיך. אימיצער עפענט און דער אייגענער אימיצער גיט א ווארף ארויס פון זיך:

— אוי!...

פרוי מאריא איז אינווייניג. זי זעהט, ווי א פרוי לויפט גיך ארויס פון פארער־צימער. זי ווייסט, ווער דאס איז. זי קען זיך נישט איינהאלטען און רופט אויף אי־דיש:

— שעווע!

יענע בלייבט פלוצלונג שטעהן. יענע ווארפט זיך איינגאנצען. פרוי מאריא לויפט צו:

— שעווע! איהר דערקענט מיך נישט?

שעווע ברעכט אויס אין א פרישען יאמער:

— מאניעשי!...

— וואס איז דא געשעהן? וואו איז אנקע?

— דארט, דארט. — כליפעט שעווע און ווייזט צו א פארמאכטער טיר.

— דער טאטע איז דא? — פרעגט אין איילעניש פרוי מאריא.

— ניין, ניין, נאר אנקע, אנקע...

שעווע הערט נישט אויף צו ווישען מיט'ן פארטוך די אויגען. פרוי מאריא עפענט האסטיג אויף די טיר אין צימער אריין, וואו שעווע האט איהר אנגעוויזען, און דערזעהט ליגען איהר שוועסטע אנקע, איינגאנצען א צוגליהטע.

— אנקע! — רופט זי אויס.

— מאניע! ציהט אנקע אויס די הענט.

און אז יענע געהט צו און בויגט זיך אראפ איבער איהר — פארוווארפט אנקע די הענט אויף די אקסלען פון דער שוועס־טער און צושרייט זיך:

— שוועסטער, ראטעווע מיך, שוועס־טער, איך בין פארביי.

— וואס איז דיר? וואס איז דא גע־שעהן? וואס גליהסטו אזוי?

— אן אומגליק, אן אומגליק! — ווארפט זיך אנקע און פארשטעלט זיך מיט ביידע הענט דאס פנים.

פרוי מאריא ווארפט פון זיך גיך אראפ די מלבושים. אין דער טיר שטעהט שעווע.

— זאל שעווע ארויסגעהן! — צו־שרייט זיך פלוצלונג אנקע.

שעווע ווישט די טרעהרען און פאר־מאכט די טיר אויף דער צווייטער זייט.

און אז די שוועסטער זענען געבלי־בען אליין און מאריא, א האלב־צומישטע פון אנקע'ס אויסזעהן און פון אנקע'ס ספאזמאטישען יאמער, האט זיך צוגעזעצט צו איהר אוי'ן בעט — האט אנקע גע־נומען ווארפען מיט קורץ־אטעמדיגע, הייסע, צוגליהטע ווערטער:

— אויף אייביג, אויף אייביג.

— וואס? וואס? פארוואס רעדסטו נישט? וואס איז דיר געשעהן?

— שיק נאך א דאקטאר. ניין, נישט קיין מאנספאשוין. א פרוי וויל איך, א פרוי, א דאקטאר.

ביי דער פרוי מאריא איז דאס פנים בלאס געווארען. דאס קליינע, צארטע מויל האט גענומען זיך ווארפען.

— א פרוי, א דאקטאר? — האט זי ערשטוינט איבערגעפרעגט.

— יא. יא.. הער, שוועסטער מיינע! פארוואס לעבט נישט די מאמע?

— אנקע! — האט זיך מאריא צו־שריען — זאג מיר, וואס דא קומט פאר.

— נעכטען ביינאכט — האט אנקע גענומען שווער אטעמען — דער טאטע האט מיך ארויסגעשיקט קיין יוזעפאוו, צו זיי. זיי האבען נישט געהאט קיין געלט. שפעט, פינסטער, צוויי מענער, באפאלען, צוויי מענער.. מאניע! — האט זי זיך פלוצלונג צוואויינט אין בעט און גענומען זיך קלאפען מיט די פויסטען אין קאפ אריין.

— ווער זענען זיי? וואס האבען זיי דיר געטאן? — האט מאריט פלוצלונג דערזעהן דאס צופליקטע העמד פון אנקע'ן און אויך זי האט איינגעבראכען ביידע הענט אין איהר שווארצען קאפ האר.

— איך ווייס נישט. ביינאכט. פינ־סטער. פרעמדע. מערדערס. אוועקגעווא־רפען מיך אויפ'ן גראז. געשטיקט מיך, פארשטאפט דאס מויל איך זאל נישט שרייען. איך האב פארלוירען דאס בא־וואוסטזיין...

— אומגליקליכע! — האט זיך מא־ריא אויפגעריסען פון בעט און ווי א משוגענע גענומען לויפען איבער דער שטוב — און פלוצלונג האט זי דערזעהן איבער אנקע'ס בעט די פאטאגראפיע פון זייער מוטער.

די אויגען האבען זיך ביי פרוי מא־ריא אזוי ווי איבערגעדרעהט. זי האט פארבראכען די הענט צו דער מוטערס פא־טאגראפיע און מיט א ווילדע, כמעט הייזע־ריג קול אויסגערופען:

— מאמע! פאר מיינע זינד נעהמסטו נקמה?

עס האט איהר געפעהלט אטעם. זי האט זיך איינגאנצען אזוי ווי פארקייכט, פארכלינעט מיט דער לופט.

עס האט געדויערט א רגע. זי האט אויפגעריסען די טיר און גענומען רופען:

— שעווע! שעווע!...

— דא בין איך, דא בין איך — האט שעווע געקלאגט.

— א דאקטאר, א דאקטאר, א דאק־טאר.

און נישטווארטענדיג ביז שעווע וועט געהן נאכ'ן דאקטאר, האט שוין מאריא געקלונגען צו איין דאקטאר און צו נאך א דאקטאר. קיינער פון די דאקטוירים איז שוין נישט געווען אין דער היים. אלע זע־נען שוין געווען אין גאס אויף וויזיטען. אבער פלוצלונג האט זיך מאריט דער־מאנט. זי האט א באקאנטע פרוי, א דאק־טאר. אנגעקלונגען, געטראפען יענער אין דער היים.

און עס איז נישט אוועק קיין צעהן מינוט איז ביי אנקע'ס בעט שוין געשטא־נען אן עלטערע פרוי, א דאקטאר אין ברי־לען און באטראכט זי.

מאריא האט געמוזט ארויסגעהן. קיינער האט נישט געטארט זיין אין צי־מער.

פון צימער האט זיך געטראגען א שרעקליך יאמערען פון אנקע'ן.

און אז די פרוי דאקטאר איז ארויס־געקומען פון אנקע'ס צימער, איז מאריא צו איהר צוגעפאלען.

— פאני... וואס איז עס?

— פארגוואלדיגונג — האט די פרוי געענטפערט און מעדיציניש גענומען גע־בען צו פארשטעהן געניוער.

— דראהעט עפעס א געפאהר?...

— מען מוז אפווארטען.

מאריא האט זיך געבראכען די פינ־גער פון די הענט.

— איז, חלילה, עפעס נישט קיין קרענק דערביי? א פארדעכטיגע קרענק? — האט זי פלוצלונג געפרעגט.

— דערווייל קען מען נישט וויסען. מען דארף מאכען אן אנאליז פון בלוט...

— גרויסער גאט אין הימעל! — האט שעווע אין א זייט אויפגעהויבען די הענט — האב רחמנות, דערבארים זיך!

די פרוי דאקטאר האט פארשריבען מעדיצינען, געהייסען טאן פארשיעדענעס, געהייסען זיך געבען צו וויסען מארגען און אונבאדינגט זאל זיין אן אנאליז פון בלוט, און איז אוועקגעגאנגען.

שעווע איז געלאפען אין אפטייק אריין נאך די מעדיצינען. מאריא איז ארומגע־לאפען איבער דער שטוב, אזוי ווי א פאר'סמ'טע. עס הויט זיך דערנעהענטערט די שעה, ווען דער טאטע האט באדארפט אהיים קומען, אבער מאריא האט איינגאנ־צען פארגעסען, וואו זי איז און ווער זי איז. אין קאפ האט געקרוישט. פאר די אויגען זענען געלאפען רעדער, בלויע, גרינע, שווארצע. מיט אויסגעלאשענע, פארוויינטע אויגען האט זי געקוקט אויף דער פאטאגראפיע פון איהר מוטער און אלץ אינאיינעם געפרעגט:

(ווערט פארגעזעצט)

דער פיש פאנג אין ארץ ישראל

(פארזעצונג פון פיירוש 5)

די נעץ מיט די פינף־קילאמעטערדיגע שטריק־ליניעס, און ווידער לויפען ארום די מאטראזען פיש פאנגער. די אידען ווי די ניט אידען, אלע אין זייערע גומענע לאנגע שטיוועל. ווער עס ארבייט ביי דער ווינדע, און ווער עס פאסט אויף אויפ'ן גלייכען גאנג פון ביידע עקען נעץ, און אזוי ווייטער. יעדער האט זיך זיין ספע־ציעלע ארבייט, און נעהמט אויך אנטייל ביי דער ארבייט פון יענעם ווען עס איז נויטיג.

דורכ'ן טאג איז אמאל זעקס די נעץ פארווארפען געווארען אין ים. איינמאל אבער האט דער אומאנגער יונגערמאן פאר־זעהען ביי דער ווינדע דעם גלייכען גאנג פון ביידע עקען שטריק, איז טאקע אנ־געקומען א גאנץ לייריגע נעץ. און איינ־מאל האט מען ווידער פארטשעפעט מיט דער נעץ א פלאכען גרונד פון ים, איז אין דער נעץ געווען מעהר זאמד ווי פיש. גוט איז נאך וואס מען ווייסט שוין איצ־טער ווי אזוי זיך אפצוהיטען פון די שטיינער. הער ראזענגארט האט שוין דעם ברעג ים אהן א שיעור מאל אויסגעמאס־טען, און ער ווייסט שוין אלע מכשולים פון וועלכע מען דארף זיך צו דערוויטער־רען. אגב, מוז דערמאהנט ווערען דער פאקט דאס אויך די רעגיערונג שטיצט ה' ראזענגארט'ן מיט איהרע אנווייזונגען. אנפאנגס האט די רעגיערונג שטארק איהם אפגערעדט פון זיין אונטערנעהמונג. איצ־טער אבער איז די בעציהונג צו איהם גע־ווארען פולשטענדיג רעספעקטפול.

און דאס רופט ארויס ביי אלעמען גרויס צופרידענהייט און מען ערווארטעט פון דער אונטערנעהמונג זעהר פיעל.

* * *

זייגער אכט אווענט האב איך זיך הארציליך אפגעזעגענט מיט דער "התקוה" מאנשאפט.

אבדול מוהאמעד האט ווידער העפ־ליך זיך פארנויגט און האט מיך געהאל־פען אראפקלעטערן פון דער שטריק לייי־טער אין זיין שיפעל אריין.

און צופריעדען מיט די אכצעהן שעה וואס איך האב פארברענגט אויף דער "התקוה" בין איך ארייגעפאהרען צוריק אהיים קיין תל־אביב.

No. 86 CAN.

—רייניגט לינאליום
און קאנגאליום
אהן אנשטרענגונג

רייניגען לינאליום און קאנגאליום פלארס דארף נים זיין קיין שווערע ארבייט! לאזט באן אמי טאהן די ארבייט פאר אייך — שנעל, לייכט — און ארן צו שעדיגען די שעהנע קאלירען.

באשפרינקעלט בלויז אביסעל באן אמי פאודער אויפ'ן פלאר און געהט עם איבער מיט א נאסער מאפ. דען ווישט עס אראפ מיט אייער מאפ אויס־גערדעהט אין ריינער וואסער. דער פעטערן ערשיינט צוריק אזוי פריש ווי ניי!

באן אמי שעדיגט קיינמאל ניט דעם אויבערפלעך וואס רייניגט. עס קראצט נים ארער שייערט ניט אראפ דעם שמוץ און ברוד, נאר עס מעקט זיי אפ. עס מאכט די הענד קיינמאל ניט רויט אדער פאר־גרעבט.

BON AMI LIMITED, MONTREAL

פאודער און שטיק
יעדע היים
דארף ביידע

באן
אמי

"האט
נאך ניט
געקראצט"

— דער —

$10,000.00
געווערקשאפטען
קאמפיין

פאר די ארגאניזירטע ארבייטער אין ארץ ישראל אפעלירט צו אלע שיכטען פון שטאדט בייצו־שטייערען.

האט איר שוין געגעבען
אייער ביישטייערונג?

פופציג שטאדטישע ארגאניזאציעס האבען אינדאר־סירט דעם קעמפיין.

טאראנטאער געווערקשאפטען
קאמפיין קאמיטעט

א. ריינגוויין, פארזיצער
דר. ב. הורוויטש, וויצע־פארזיצער
מ. גאלדסטיק, וויצע־פארזיצער
וו. אגראנאוו, קאסירער
פ. מהרם, סעקרעטאר

TRUTH AT THE TAP

קריגט
איר

אפט סטיעם אדער לעבליכע וואסער ווען איר דערוואַרט אז דער קראן זאל אייך גע־בען דאס וואס איר דערווארט באמת.... און פארזעצען עס?

דאס איז די צייט פון יאר, ווען מען דארף הא־בען גענוג הייסע וואסער פאר'ן פערזענליכען געברויך — פאר א דערפרישענדער באד, שאוער אדער שנעלען ראזירען זיך אין די פרי־מארגענס.

א גענוגענדער סופלאי פון הייסע וואסער פונ'ם גאז וואסער־היטער; קאנטראלירט צו געבען עס אייך יעדע שטונדע, יעדען טאג, א "סוירוויס" פאר דער גאנצער באלעבאטישקייט.

שנעל - אוטאהאט - שטענדיג

דער רוד — פארלעסליך — געמאכט אין טאראנטא

ספעציעלער פרייז פון 116.50

צוגעפיט פאר דעם פרייז — גרייט נאר א דריי צו טאן דעם קראן

יעצט נאר $2,75

אכצען חדשים אויסצוצאלען

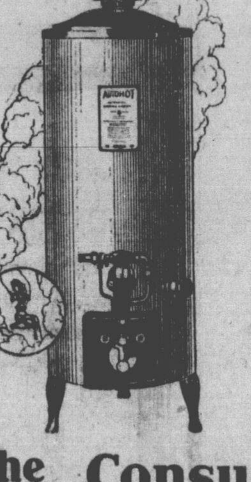

א ספעציעלע "עלאוענס" פאר אייער אל־טען וואסער־היטער — פון יעדען סארט

פאר אייער באקוועמליכקייט

1. אונזער דענפארט סטאר איז אפען מאנטאג און דאנערשטאג ביז 9 אווענט, און שבת ביז 10.

2. אויב איר קענט נים קומען אין איינער פון אונ־זערע סטארס, דאן טעלעפאנירט עדלייד 9221, און מיר וועלען אייך צושיקען אונזער פארטרעטער, וועלכער איז יעדען טאג אין אייער געגענט, און ער וועט אייך געבען פולע איינצעלהייטען.

The Consumers' Gas Company

55 עדעלייד סטר. איסט 732 דענפארט עוו.